

ПОДРЕЗ-РЯПОЛОВА ІРИНА ВАЛЕРІЇВНА
кандидат юридичних наук, завідувач наукового
відділу правового забезпечення інноваційної ді-
яльності, Науково-дослідний інститут правового
забезпечення інноваційного розвитку Національ-
ної академії правових наук України, м. Харків,
Україна
ORCID 0000-0002-8802-1441

УДК 346.5:338.5
DOI 10.37772/2518-1718-2025-2(50)-13

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

У статті розглянуті актуальні питання правового забезпечення сталого розвитку енергетичної системи України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Наукова робота підготовлена в межах теми фундаментального дослідження «Теоретико-правові засади інноваційного розвитку енергетичної системи» (державний реєстраційний номер: 0124U005149). Зазначено, що в умовах воєнного стану забезпечення сталого розвитку енергетичного комплексу має вирішальне значення для відновлення національної економіки. Проаналізовані положення чинних нормативно-правових актів та документів стратегічного планування з питань розвитку енергетичного сектору України. Виокремлені пріоритетні напрями розвитку науки, техніки та інноваційної діяльності енергетичної сфери, які є основними пріоритетними орієнтирами реалізації державної політики та мають на меті забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, сталого розвитку, національної безпеки і оборони України, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних та світових науково-технічних досягнень. Підкреслено, що умови воєнного стану мають прямий вплив на енергетичну безпеку, також наведений перелік заходів, направлених на посилення безпеки і надійності електричних мереж та забезпечення сталого розвитку енергетичної галузі. Визначено, що основними чинниками сталого розвитку енергетичної системи України є: належна нормативна регламентація правовідносин у сфері енергетики; ефективна реалізація відповідних стратегічних завдань і пріоритетних напрямів науки, техніки та інноваційної діяльності; активізація євроінтеграційних процесів, які зумовлюють системне удосконалення національного енергетичного законодавства; стимулювання заходів щодо відновлення енергетичної інфраструктури та забезпечення інноваційного розвитку провідних галузей енергетики.

Ключові слова: енергетика, євроінтеграція, інноваційний розвиток, правове забезпечення, пріоритетні напрями, сталий розвиток..

Постановка проблеми. Сталий розвиток енергетичного сектору має безпосередній вплив на підвищення якості життя населення, що досягається через забезпечення доступу до чистих і надійних джерел енергії, у контексті сталого розвитку правове регулювання енергетичних правовідносин повинно стати дієвим інструментом для подолання актуальних викликів і формування стійкої, незалежної та екологічно безпечної енергетичної системи України, лише за умови комплексного підходу до оновлення законодавства можливо забезпечити гармонійний розвиток енергетичного сектору, що відповідатиме сучасним вимогам [1, с. 112]. Отже, в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення забезпечення

сталого розвитку енергетичного комплексу має вирішальне значення для відновлення національної економіки.

Метою статті є дослідження актуальних правових питань забезпечення сталого розвитку енергетичної системи України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми правового забезпечення сталого розвитку енергетичної системи та її складових досліджувалися багатьма вченими. Так, науковці В. С. Хомин, В. Л. Бредіхіна, І. А. Канцір [2] досліджували безпекові й екологічні виклики перспектив сталого розвитку економіки України в умовах енергетичного переходу, результа-

ти цього дослідження довели необхідність здійснення енергетичного переходу як головного чинника забезпечення енергетичної безпеки України й досягнення сталого економічного розвитку, що обумовлено стратегічним прагненням нашої країни до інтеграції в ЄС, при чому основними вразливостями на шляху до енергетичного переходу залишається суттєва залежність від імпорту енергоносіїв і недостатність зусиль держави у сфері політики підвищення енергоефективності й упровадження зеленої енергетики та наслідки повномасштабної військової агресії російської федерації.

О. В. Розгон розглядала еко-інновації як визначальний фактор досягнення цілей сталого розвитку в автомобільному секторі [3], проведене дослідження дозволило дійти висновку, що еко-інновації як визначальний фактор досягнення цілей сталого розвитку в автомобільному секторі є засобом реалізації принципів замкнутого циклу економіки, які побудовані на мінімізації відходів виробництва електромобіля, підтримці ресурсозберігаючого та екологічно чистого виробництва, відновленні ресурсів і зменшенні негативного впливу на навколишнє середовище.

В. О. Тімашов розглядав важливість правового регулювання розвитку відновлюваної енергетики в умовах воєнного стану в Україні та проаналізував вплив воєнного періоду на енергетичну безпеку країни, також автором були досліджені основні аспекти правового регулювання відновлюваної енергетики в контексті воєнного стану, зокрема законодавчі ініціативи, які спрямовані на підтримку розвитку альтернативних джерел енергії під час кризових ситуацій [4].

Зазначені наукові доробки є корисним підґрунтям щодо розкриття правових проблем побудови ефективної енергетичної системи, втім питання правового забезпечення сталого розвитку енергетичного комплексу потребують додаткового аналізу, зважаючи на ускладнений характер об'єкту дослідження.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 № 2623-III (у редакції від 13.01.2024) енергетика та енергоефективність визначені одними з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки на період до припинення або скасування воєнного стану в Україні [5]. Разом з цим, згідно з п. 2 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» від 08.09.2011 № 3715-VI (у редакції від 13.01.2024) одним з важливіших стратегічних пріоритетних напрямів, які встановлені до припинення або скасування воєнного стану в Україні, є освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії [6].

Вказані напрями є основними пріоритетними орієнтирами реалізації державної політики, які мають на меті забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, сталого розвитку, національної безпеки і оборони України, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних та світових науково-технічних досягнень.

Слід погодитися, що базовим пріоритетним напрямом втілення державної політики у межах інвестиційно-інноваційного розвитку країни є застосування або підсилення інтелектуальної компоненти, цифровізація господарських процесів, зменшення рівня витрат ресурсів, у тому числі матеріальних, енергетичних та людських, введення у дію інвестиційного та інноваційного потенціалу економічного відновлення та зростання у національному макроекономічному середовищі [7, с. 170].

Враховуючи основні напрями пріоритизації, розвиток енергетичної галузі виступає відправною точкою забезпечення сталого розвитку національної економіки України.

Слід зазначити, що 30 вересня 2019 року був прийнятий нормативно-правовий акт щодо забезпечення дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року [8], які є орієнтирами для розроблення проєктів прогнозних і програмних документів, проєктів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України.

Водночас необхідно вказати, що Стратегія енергетичної безпеки, яка схвалена Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.08.2021 № 907-р. [9], розроблена з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України, відповідає цілям сталого розвитку, визначеним Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», визначає, що енергетична безпека нерозривно пов'язана з успішністю європейської інтеграції, синхронізацією енергетичних систем і ринків з європейськими та сталим розвитком сектору.

Стратегією енергетичної безпеки регламентовані такі загрози енергетичній безпеці національного рівня (зокрема сталому розвитку паливно-енергетичного комплексу), як: спротив введенню європейських правил прозорого функціонування енергетичних ринків (формування ризиків незапровадження ефективно діючих правил функціонування енергетичних ринків, забезпечення сталого розвитку потенціалу паливно-енергетичного комплексу, базу-

чись на прозорих європейських правилах); блокування постачання необхідних ресурсів та обладнання для потреб енергетики України (збереження високого рівня залежності України від зовнішнього постачання окремих видів енергоресурсів та енергетичних технологій формує ризики порушення не тільки сталого функціонування окремих суб'єктів і систем енергопостачання країни, але і ризики національній безпеці внаслідок імовірних зловмисних дій з боку третіх сторін); відсутність енергетичних резервів (формування ризиків припинення функціонування окремого об'єкта енергетики, сталого функціонування загалом системи енергопостачання та створення суттєвих перешкод функціонуванню національної економіки, що залежить від стабільності та прогнозованості енергопостачання); триваюча збройна агресія Російської Федерації проти України (захоплення територій, ресурсів та окремих об'єктів енергетики України, продовження дій, спрямованих на порушення енергетичної інфраструктури у зоні зіткнення, перешкоджають сталій роботі енергетичних активів суб'єктів господарювання енергетичних ринків України та створюють ризики посилення негативного впливу у випадку подальшої ескалації з боку Російської Федерації); перешкоджання з боку Російської Федерації об'єднанню систем (мереж) України із системами електро- та газопостачання ЄС (загроза втіленню стратегічного вибору України щодо інтеграції до європейського економічного простору, формування ризиків продовження гібридного впливу російської Федерації на стале функціонування та розвиток паливно-енергетичного комплексу); неприйняття законодавства, необхідного для імплементації правил функціонування енергетики відповідно до положень права ЄС (формування ризиків погіршення міжнародного іміджу України в рамках дотримання прийнятих міжнародних зобов'язань, зниження рівня підтримки країн та інституцій ЄС у вирішенні спорів та запобігання загрозам національній безпеці України з боку третіх сторін, зокрема загрозам продовження гібридного впливу Російської Федерації на стале функціонування та розвиток паливно-енергетичного комплексу); відсутність розвитку корпоративного менеджменту, неефективна діяльність підприємств паливно-енергетичного комплексу в ринкових умовах (неготовність більшості українських компаній енергетичного сектору конкурувати на відкритих, конкурентних ринках формуватиме ризики сталому розвитку суб'єктів енергетичних ринків України, втрати ринкової частки та подальшого припинення функціонування та банкрутства, що зумовить додаткові суспільні витрати на соціальний захист колишніх працівників компаній та збільшення залежності країни).

У відповідь на виклики війни та енергетичну дестабілізацію уряд України схвалив нову Енергетичну стратегію України до 2050 року, що схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 373-р від 21 квітня 2023 року [10], в якій закладено курс на досягнення кліматичної нейтральності, відмову від імпорту російських енергоносіїв та перехід до сталої, децентралізованої енергетики на основі відновлюваних джерел енергії, вказана стратегія передбачає інтеграцію ядерної енергетики, відновлюваних джерел енергії та альтернативних джерел енергії в загальну енергетичну модель, а також створення умов для функціонування енергетичного ринку за принципами відкритості, прозорості та недискримінаційності, у документі також визначено пріоритети: енергетична самодостатність, інфраструктурна безпека, кліматична нейтральність, соціальна інклюзія та ринкова інтеграція [11, с. 1144]. Втім, існування проблемних питань функціонування енергетичної системи підтверджує наявність реальних загроз функціонуванню паливно-енергетичного комплексу, до того ж умови воєнного стану загострюють певні проблеми та спотворюють нові виклики, які мають негативні наслідки.

Одним із основних недоліків України є відсутність дієвої комплексної енергетичної політики, а також низький рівень використання відновлюваних джерел енергії та висока залежність від вугілля, природного газу та ядерної енергії як первинних джерел енергії, при цьому слід враховувати, що Україна має видобувати сучасну систему розвитку власної енергетики, виходячи з пріоритетності національних інтересів для покращення економічної складової необхідно зменшити рівень використання імпортних енергоносіїв, особливо імпорт природного газу, а також звернути увагу на екологічну стійкість України, тому потрібні ефективні реформи у таких сферах як газова та нафтова галузі, нафтопереробка, електроенергетика, підтримка енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії, практично відсутній процес широкого стимулювання залучення місцевої влади до фінансування енергоефективних проектів та ініціатив [12, с. 28, 29].

Війна проти України має прямий вплив на енергетичну безпеку та сталий розвиток, як України, так і всього європейського енергетичного ландшафту, виклики, з якими стикається енергетичний сектор України, спричинили значні технологічні порушення, ці обставини вимагають негайних заходів направлених на посилення безпеки та надійності електричних мереж та забезпечення сталого розвитку галузі, а саме [13, с. 25, 26]:

– модернізація і реконструкція існуючих електричних мереж для підвищення їхньої ефективності та стійкості до збоїв;

– впровадження сучасних систем моніторингу та управління електричними мережами для вчасного виявлення та усунення проблем;

– розвиток та впровадження новітніх технологій, таких як смарт-мережі та розумні лічильники, що дозволяють забезпечити більшу автоматизацію та контроль енергосистеми;

– підвищення інвестицій у відновлювані джерела енергії та енергоефективність для зменшення навантаження на традиційні електричні мережі;

– розвиток та впровадження цифрових програм попередження та реагування на аварії та катастрофи, що можуть вплинути на електричні мережі;

– збільшення інвестицій у дослідження та розвиток нових технологій для підвищення безпеки та надійності електричних мереж;

– зміцнення законодавства та нормативно-правової бази, що регулює сферу електропостачання та забезпечує відповідні стандарти безпеки та надійності;

– захист інфраструктури електромереж від можливих воєнних загроз шляхом встановлення бар'єрів, захисних споруд та систем виявлення та відвернення атак;

– розробка планів дій та процедур екстреного реагування на можливі атаки на електричні мережі, включаючи евакуацію та розподіл ресурсів для відновлення електропостачання;

– підвищення готовності та тренування персоналу електромереж з метою вчасного виявлення та реагування на можливі загрози;

– розвиток систем моніторингу та контролю за станом електричних мереж для виявлення аномальних ситуацій та атак на інфраструктуру;

– співпраця з військовими та правоохоронними органами для забезпечення захисту електромереж під час воєнних дій та вчасного реагування на можливі загрози;

– підвищення рівня автономності та резервування електромереж для забезпечення електропостачання у разі пошкоджень або втрат;

– підвищення уваги до кібербезпеки електромереж та впровадження заходів з протидії кібератакам та інших кіберзагроз.

Дійсно, енергетична інфраструктура країни перебуває під величезним навантаженням через триваю-

чу кризу в Україні, що підкреслює її вразливість до фізичних та кібератак, той факт, що ворожі сили навмисно атакували енергетичні об'єкти, підкреслив необхідність негайного покращення заходів безпеки, тому у рамках національної оборонної стратегії конфлікт прискорив впровадження передових технологій [14, с. 65].

Правильно вказано, що імператив сталого розвитку створює серйозні виклики, які вимагають перегляду існуючих правових структур для гармонізації з переходом до стійких джерел енергії, крім того, сприяння співпраці між державним і приватним секторами, впровадження інноваційних механізмів фінансування та встановлення чітких правових вказівок є обов'язковими для сприяння переходу до стійких джерел енергії, одночасно вирішуючи екологічні, економічні та соціальні вимоги [15, с. 27].

Отже, перспективи розвитку господарсько-правового регулювання енергетичного ринку в Україні полягають у створенні комплексної правової системи, яка враховуватиме захист прав споживачів, забезпечення стабільності виробників та стимулювання інвестицій у відновлювальні джерела енергії, важливим напрямом є подальша адаптація законодавства до європейських стандартів, розширення програм підтримки альтернативної енергетики та стратегічне планування з акцентом на енергетичну безпеку і кліматичну нейтральність, це дозволить забезпечити сталий розвиток енергетичного сектору та підвищити його конкурентоспроможність на міжнародному рівні [16, с. 11, 12].

Висновки. На підставі проведеного дослідження необхідно зазначити, що наразі основними чинниками сталого розвитку енергетичної системи України є: належна нормативна регламентація правовідносин у сфері енергетики; ефективна реалізація відповідних стратегічних завдань і пріоритетних напрямів науки, техніки та інноваційної діяльності; активізація євроінтеграційних процесів, які зумовлюють системне удосконалення національного енергетичного законодавства; стимулювання заходів щодо відновлення енергетичної інфраструктури та забезпечення інноваційного розвитку провідних галузей енергетики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грачук В. С. Правове регулювання енергетичних правовідносин в Україні в контексті сталого розвитку. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. Випуск 86: частина 3. 2024. С. 107–113. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/320651/311243>. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.3.16>.
2. Хомин В. С., Бредіхіна В. Л., Канцір І. А. Перспективи сталого розвитку економіки України в умовах енергетичного переходу: безпекові й екологічні виклики. *Академічні візії*. 2023. Випуск 21. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8170017>.

3. Розгон О. В. Еко-інновації як визначальний фактор досягнення цілей сталого розвитку в автомобільному секторі. *Право та інновації*. 2025. № 1 (49). С. 21–32. URL: <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1248/852>. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1\(49\)-3](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1(49)-3).
4. Тімашов В. О., Губій С. В. Правове регулювання відновлювальної енергетики в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. №4. С. 445–450. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.04.73>.
5. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11.07.2001 № 2623-III (у редакції від 13.01.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text>.
6. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності: Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI (у редакції від 13.01.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.
7. Ракитська А. О. Механізм активізації розвитку інвестиційно-інноваційних процесів в національній економіці / дис. на здоб. ступ. доктора філософії. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Одеса, 2025. 243 с. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/science/razovi_spec_vcheni_rady/df830512025/diss_rakytyska_a-2.pdf.
8. Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
9. Стратегія енергетичної безпеки: схв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.08.2021 № 907-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/907-2021-%25D1%2580#top>.
10. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2050 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.04.2023 № 373-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2023-%D1%80#Text>.
11. Бондаренко Є. Енергетична безпека як чинник національної стійкості: європейський та міжнародний правовий контекст. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. №2. С. 1142–1147. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/04/173.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.171>.
12. Денисюк С. П., Таргонський В. А. Сталий розвиток енергетики України у світових вимірах. *Енергетика: економіка, технології, екологія*. 2017. № 3. С. 7–31. URL: <file:///C:/Users/New/Downloads/119768%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-254591-1-10-20171227.pdf>.
13. Кубатко О. В., Калініченко Л. Л., Півень В. С. Напрями покращення енергетичної системи національної економіки. *Економіка та підприємництво*. 2024. № 2 (132). С. 23–30. URL: http://www.econom.stateandregions.zr.ua/journal/2024/2_2024/6.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2024-2-4>.
14. Beseda D., Bidiuk Y., Kravchenko O., Pogrebyskiy M., Shchokoliev D. The energy system as an object of legal regulation and implementation of innovative technologies for the protection of critical infrastructure. *Polityka energetyczna – Energy policy journal*. 2025. Volume 28. Issue 1. pp. 55–76. URL: <https://epj.min-pan.krakow.pl/pdf-193724-123711?filename=123711.pdf>. DOI: 10.33223/epj/193724.
15. Banerjee Debdeep. Legal Perspective and Challenges. May 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/380401711_Energy_Sustainability_Legal_Perspective_and_Challenges. DOI:10.13140/RG.2.2.30403.82727.
16. Якушов Д. Ю. Основні аспекти господарсько-правового регулювання енергетичного ринку: аналіз та перспективи. *Академічні візії*. 2024. Випуск 36. С 1–12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13908275>.

REFERENCES

1. Hrachuk, V. S. (2024). Legal regulation of energy legal relations in Ukraine in the context of sustainable development. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Ser. Pravo*, 86 (part 3), 107–113. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.3.16>. Retrieved from: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/320651/311243> [in Ukrainian].
2. Khomyn, V. S., Bredikhina, V. L. & Kantsir, I. A. (2023). Prospects for sustainable development of the Ukrainian economy under the energy transition: security and environmental challenges. *Akademichni vizii*, 21. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8170017> [in Ukrainian].
3. Rozghon, O. V. (2025). Eco-innovations as a key factor in achieving sustainable development goals in the automotive sector. *Pravo ta innovatsii*, 1(49), 21–32. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1\(49\)-3](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1(49)-3). Retrieved from: <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1248/852> [in Ukrainian].
4. Tymashov, V. O., & Hubii, S. V. (2024). Legal regulation of renewable energy under martial law. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 4, 445–450. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.04.73> [in Ukrainian].

5. Verkhovna Rada of Ukraine. (2001, July 11). *On priority areas of science and technology development: Law of Ukraine No. 2623-III (as amended on January 13, 2024)*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text> [in Ukrainian].
6. Verkhovna Rada of Ukraine. (2011, September 8). *On priority areas of innovation activity: Law of Ukraine No. 3715-VI (as amended on January 13, 2024)*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text> [in Ukrainian].
7. Rakytska A. O. *Mechanism for activating the development of investment-innovation processes in the national economy*. Doctor's thesis. Odesa : Odesa National University named after I. I. Mechnikov. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/science/razovi_spec_vcheni_rady/df830512025/diss_rakyska_a-2.pdf [in Ukrainian].
8. President of Ukraine. (2019, September 30). *On the sustainable development goals of Ukraine for the period until 2030: Decree No. 722/2019*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> [in Ukrainian].
9. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021, August 4). *Energy security strategy: Resolution No. 907-r*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/907-2021-%25D1%2580#top> [in Ukrainian].
10. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023, April 21). *On approval of the Energy Strategy of Ukraine until 2050: Resolution No. 373-r*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2023-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
11. Bondarenko, Ye. (2025). Energy security as a factor of national resilience: European and international legal context. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 2, 1142–1147. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.171> Retrieved from: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/04/173.pdf> [in Ukrainian].
12. Denysiuk S. P., Tarhonskyi V. A. (2017). Sustainable development of Ukraine's energy sector in global dimensions. *Enerhetyka: ekonomika, tekhnolohii, ekolohiia*, 3, 7–31. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eete_2017_3_3 [in Ukrainian].
13. Kubatko, O. V., Kalinichenk, L. L. & Piven, V. S. (2024). Directions for improving the energy system of the national economy. *Ekonomika ta pidpryemnytstvo*, 2(132), 23–30. DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2024-2-4>. Retrieved from: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2024/2_2024/6.pdf [in Ukrainian].
14. Beseda, D., Bidiuk, Y., Kravchenko, O., Pogrebytskyi, M. & Shchoholiev, D. (2025). The energy system as an object of legal regulation and implementation of innovative technologies for the protection of critical infrastructure. *Polityka energetyczna – Energy policy journal*, 28(1), 55–76. DOI: 10.33223/epj/193724. Retrieved from: <https://epj.min-pan.krakow.pl/pdf-193724-123711?filename=123711.pdf>.
15. Banerjee, D. (2024, May). *Legal perspective and challenges*. DOI: 10.13140/RG.2.2.30403.82727. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/380401711_Energy_Sustainability_Legal_Perspective_and_Challenges
16. Yakushov, D. Yu. (2024). Main aspects of economic and legal regulation of the energy market: analysis and prospects. *Akademichni vizii*, 36, 1–12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13908275> [in Ukrainian].

ПОДРЕЗ-РИАПОЛОВА ІРІНА

Ph.D, Researcher of Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovate Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine

LEGAL ENSURANCE OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE ENERGY SYSTEM OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF MARTIAL STATE AND POST-WAR RECONSTRUCTION

Problem setting. Sustainable development of the energy sector has a direct impact on improving the quality of life of the population, that is achieved through ensuring access to clean and reliable energy sources. In the context of sustainable development, legal regulation of energy relations should become an effective tool for overcoming current challenges and forming a sustainable, independent and environmentally safe energy system of Ukraine. Only with a comprehensive approach to updating legislation can it be possible to ensure the harmonious development of the energy sector, that will meet modern requirements. Therefore, in conditions of martial law and post-war reconstruction, ensuring sustainable development of the energy complex is of crucial importance for the restoration of the national economy.

Analysis of recent researches and publications. The problems of legal support for sustainable development of the energy system and its components have been studied by many scientists. Thus, scientists V. S. Khomyn, V. L. Bredikhina, I. A. Kantsir studied the security and environmental challenges of the prospects for sustainable development of the economy of Ukraine in the context of energy transition. The results of this study proved the need for energy transition as

the main factor in ensuring energy security of Ukraine and achieving sustainable economic development, which is due to the strategic aspiration of our country to integrate into the EU. O. V. Rozghon was conducted eco-innovation as a determining factor in achieving sustainable development goals in the automotive sector, the conducted research allowed us to conclude that eco-innovation as a determining factor in achieving sustainable development goals in the automotive sector is a means of implementing the principles of a closed-loop economy, that are built on minimizing waste from electric vehicle production, supporting resource-saving and environmentally friendly production, restoring resources, and reducing the negative impact on the environment. V. O. Timashov considered the importance of legal regulation of the development of renewable energy in the context of martial law in Ukraine and analyzed the impact of the war period on the country's energy security. The author also investigated the main aspects of legal regulation of renewable energy in the context of martial law, in particular legislative initiatives aimed at supporting the development of alternative energy sources during crisis situations.

Article's main body. It should be agreed that the basic priority direction of implementing state policy within the framework of the country's investment and innovative development is the application or strengthening of the intellectual component, digitalization of economic processes, reduction of resource costs, including material, energy and human, implementation of the investment and innovation potential of economic recovery and growth in the national macroeconomic environment. Taking into account the main areas of prioritization, the development of the energy sector serves as the starting point for ensuring the sustainable development of the national economy of Ukraine. The Energy Security Strategy, that was developed to ensure the balance of the economic, social and environmental dimensions of sustainable development of Ukraine, meets the goals of sustainable development defined by the Decree of the President of Ukraine dated September 30, 2019. No. 722 «On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030», determines that energy security is inextricably linked to the success of European integration, synchronization of energy systems and markets with European ones and sustainable development of the sector. At the same time, the Energy Security Strategy identifies threats to energy security at the national level (in particular, to the sustainable development of the fuel and energy complex). In response to the challenges of war and energy destabilization, the Ukrainian government approved a new Energy Strategy of Ukraine until 2050, which sets a course for achieving climate neutrality, abandoning imports of Russian energy carriers, and transitioning to sustainable, decentralized energy based on renewable energy sources. However, problematic issues in the functioning of the energy system confirm the presence of real threats to the functioning of the fuel and energy complex, and in addition, martial law conditions exacerbate existing problems and distort new challenges that have negative consequences.

Conclusions and prospects for the development. Based on the research conducted, it should be determined that currently the main areas of ensuring sustainable development of the energy system of Ukraine should be ensuring proper legal regulation of the energy sector and effective implementation of priority areas of science and technology and innovation activities, activating European integration processes, developing and renewing energy infrastructure, and ensuring innovative development of leading energy sectors.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Подрез-Ряполова І. В. Правове забезпечення сталого розвитку енергетичної системи України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. *Право та інновації*. 2025. № 2 (50). С. 102–108.